

Reactie op verzoeken tot inperking en erratum van het correctievoorschrift van het tweede tijdvak maatschappijwetenschappen vwo 2021

Vraag 5

Dit verzoek tot inperking wordt niet ingewilligd.

Een collectief goed is inderdaad een goed waarvan het gebruik niet exclusief is, dat wil zeggen niemand uitsluit. Dat zegt echter niet dat het altijd voor iedereen (in bijvoorbeeld Nederland of de wereld) ook een goed is. In de vraag gaat het om de collectieve goederen van de landbouwers. Het dilemma van collectieve actie in de landbouw speelt namelijk in de voorgelegde kwestie (de overgang naar kringlooplandbouw) specifiek voor deze groep en niet voor een andere. Het woord 'balans' in de tekst (r. 15) past hierbij: door de voedselproductie in balans te houden kan iedereen (in dit geval zijn dat alle landbouwers) blijven produceren, maar moet iedereen zich ook aanpassen aan regulering en afspraken.

Het correctievoorschrift biedt overigens de ruimte om het collectief goed ook anders te omschrijven. Maar dan moet het antwoord natuurlijk wel als een collectief goed genoteerd zijn, bijvoorbeeld als: een onbelaste bodem/natuur (r. 25-28).

Vraag 25

Dit verzoek tot inperking wordt niet ingewilligd.

In het programma is 'verandering' een van de hoofdconcepten (en hoofddomeinen). Dit hoofdconcept kan geoperationaliseerd worden met de variabele tijd in bijvoorbeeld jaartallen, zoals in de figuur.